

УДК 81'25

СУЧАСНІ ОН-ЛАЙН СЕРВІСИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Коробейнікова Т. І.

tikorobeinikova@gmail.com

Університет імені Альфреда Нобеля

Дата надходження 20.03.2019. Рекомендовано до друку 20.05.2019.

Анотація. Стаття присвячена огляду дидактичних переваг використання он-лайн сервісів для організації самостійної роботи майбутніх перекладачів з англійської мови як фахової дисципліни першого року навчання у закладі вищої освіти. Проаналізовано сучасні тенденції розподілу навчального навантаження курсу іноземної мови. Розглянуто переваги віртуального середовища для самостійної роботи студентів. Огляд Google Classroom і Learning Apps проведено з огляду на пристрої, які використовують студенти в повсякденному житті. Обгрунтовано вимоги щодо застосування обраних он-лайн сервісів й конструктора електронних вправ у самостійній роботі студентів, які здобувають вищу освіту за фахом «Переклад».

Ключові слова: англійська мова, перекладач, он-лайн сервіс, самостійна робота, університет.

Коробейнікова Т. І. Університет імені Альфреда Нобеля

Современные он-лайн сервисы самостоятельной работы будущих переводчиков с английского языка

Аннотация. Статья посвящена обзору дидактических преимуществ использования он-лайн сервисов для организации самостоятельной работы будущих переводчиков с английского языка как профессиональной дисциплины первого года обучения в вузе. Проанализированы современные тенденции распределения учебной нагрузки курса иностранного языка. Рассмотрены преимущества виртуальной среды для самостоятельной работы студентов. Обзор Google Classroom и Learning Apps проведен с учетом устройств, используемых студентами в повседневной жизни. Обоснованы требования к применению выбранных он-лайн сервиса и конструктора электронных упражнений в самостоятельной работе студентов, получающих высшее образование по специальности «Перевод».

Ключевые слова: английский язык, переводчик, он-лайн сервис, самостоятельная работа, университет.

Korobeinikova T. Alfred Nobel University

Modern online services of the English language self-work management for prospective translators

Abstract. Introduction. In the era of Internet expansion, Ukrainian higher education, as well as of the world, is considerably changing. The essence of the current situation is that it's a real challenge for a lecturer to find the appropriate means and tools to ensure both the general educational goals and students' motivation to study the university courses. Being obsessed consumers of modern gadgets, students drive the educational process as its active participants. **Purpose.** The aim of the article is to describe in general the issue of what apps and online services could be used and how they can optimize the English language self-work at university. It is emphasized that the choice of the services for designing a virtual environment depends greatly on the gadgets used in learning English, the students and the lecturer's aim and ideas. **Methods.** Based on the critical analysis of scientific researches and own practical experience, the author gives a brief description of the advantages of online services of the English language self-work management for first-year students of philology department. **Results.** What matters for a successful educational process in such a situation is the way by which the students are equipped with the materials for self-work. The Google Classroom and Learning Apps have been chosen as the prior and dominant ways to manage students' self-work in the virtual class of English for Translators university course. Google Classroom is a powerful online tool for technological and pedagogical satisfactory. The great success in self-work management of English for Translators Google Classroom is also due to the fact that the system is available to contribute new applications for the course, causing the system to be applied for different types of gadgets. It means that nowadays translators' university education with Google supports the renovation of methods, strategies, and technologies of teaching English as a specialty. **Conclusion.** The awareness of the importance of up-to-date educational materials design for university courses is prospective as for further research in the methodology of teaching so for the programming.

Keywords: English, translator, online services, self-work, university.

Постановка проблеми. Сучасні реформи в освіті України, зокрема зорієнтованість на використання дистанційних технологій навчання, актуалізують пошук доцільних ефективних методів і засобів організації освітнього процесу. Незаперечним фактом сьогодення є те, що здобувачі вищої освіти, спираючись на власний суб'єктивний досвід пошуку й опрацювання будь-якої інформації, передусім і здебільшого використовують у процесі учіння новітні засоби зв'язку, а саме комунікатори, смартфони, планшети тощо. В такий спосіб суб'єкти навчання з їхніми індивідуально-психологічними властивостями й освітніми потребами коригують не тільки освітню парадигму, а й навчальну діяльність викладача. На нашу думку, використання з освітньою метою кишенькових багатофункціональних прототипів персонального комп'ютера є не розвагою чи даниною моді, а невід'ємною частиною і нагальною вимогою сьогодення надання освітніх послуг. Однак перед викладачем англійської мови (АМ) постає проблема вибору з розмаїття доступних он-лайнних сервісів саме тих, які уможливають ефективну оптимізацію й інтенсифікацію, диференціацію й індивідуалізацію процесу опанування студентами нових знань й удосконалення вже набутих навичок і вмінь користування іноземною мовою (ІМ).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) спонукав багатьох науковців до вивчення проблем, пов'язаних із їх впровадженням у викладання низки дисциплін, зокрема ІМ. Проблеми впровадження ІКТ в освітній процес розглянуто багатьма вченими: педагогічні й психологічні передумови описано й викладено в роботах І.Гігінса, В.А. Трьонова, В.П. Беспалька; методичний аспект проблеми висвітлено в роботах О.О. Москалець, Л.А. Цветкової, О.Л. Цеомашко. Успіше застосування віртуальних платформ у школах й університетах світу представили Ана Паула Лопеш, М. Дугіамас, П. Тейлор, Т. Вакалук, А. Гладир, Н. Зачепа, О.О. Моруніч та ін. За останнє десятиріччя українська наукова спільнота неодноразово зверталась до впровадження ІКТ у навчання ІМ, зокрема П.Г. Асоянц, Т.М. Каменєва, Н.В. Майєр, О.С. Синєкоп, В.В. Стрілець, А.Ю. Чуфарлічева й ін. Відомими методистами-розробниками авторських навчальних комп'ютерних програм і моделей навчання студентів ІМ з комп'ютерною підтримкою є О.Б. Бігич, Т.І. Коваль, О.А. Мацнєва, Я.В. Окопна, Д.А. Руснак, М.М. Волошинова, О.М. Огуй; формування англійської комунікативної компетентності (АКК) у письмі з використанням Веб 2 досліджено М.С. Глазуновим; формування АКК в аудіюванні майбутніх перекладачів із використанням дистанційних технологій – О. Є. Мартиненко. Попри те, що впровадження сучасних ІКТ в освітній процес з ІМ широко висвітлюється науковцями, навчання АМ майбутніх перекладачів у закладі вищої освіти (ЗВО) з використанням доступних он-лайнних сервісів залишає неосяжне поле для методичних пошуків.

Мета статті – розглянути можливості використання сучасних он-лайн сервісів для організації самостійної роботи (СР) майбутніх перекладачів з метою формування у них АКК. Поставлена мета обумовлює вибір у межах тих додатків, платформ, конструкторів завдань тощо, з якими студент має змогу працювати як із персонального комп'ютера, ноутбука, так із планшета або смартфона, тобто пристроями, які функціонують на різних операційних системах.

Основні результати дослідження. Згідно з навчальними програмами з ІМ, протягом перших двох років навчання майбутніх перекладачів в університеті їхні професійна компетентність і суб-компетентності формуються під час загальнотеоретичних курсів, ділової АМ, АМ для перекладачів, української ідентичності (мови, літератури й культури). Складність поточної ситуації навчання перекладачів полягає в тому, що студенти першого курсу часто недостатньо володіють не тільки АМ, а й навіть рідною мовою. Ще однією проблемою є відсутність у студентів аналітичних навичок, що спричинює їхню нездатність до самооцінки й саморефлексії.

Під час фахової підготовки перекладачів у перший рік навчання в ЗВО на вивчення АМ як першої ІМ виділяють 20-22 кредити, що становить приблизно 600-660 годин, з яких лише

30 % належить аудиторній роботі. Тобто основне навантаження припадає на позааудиторну СР студента. Очевидно, що за таких умов перед ним постає завдання самостійного пошуку й опанування навчального матеріалу. Для викладача такий підхід до навчання АМ вимагає перегляду й удосконалення традиційних форм і методів презентації навчального матеріалу, його опрацювання й контролю СР з ІМ. За таких умов для успішності освітнього процесу вагомим є забезпечення майбутнього перекладача відповідним програмі та її вимогам навчальним контентом. При цьому такий контент має бути дібраний і зорганізований з урахуванням кінцевої практичної мети навчального року, спрямований як на забезпечення загальних освітніх потреб й інтересів студентів, так і на підвищення їхньої мотивації до професійного саморозвитку. Ми переконані, що спектр сучасних веб-технологій може бути використаний для організації й управління СР майбутніх перекладачів у перший рік вивчення АМ як фахової дисципліни.

Унаслідок бесід, опитування викладачів-колег і студентів I-II курсів, які навчаються за фахом перекладача, ми дійшли висновку, що всі учасники освітнього процесу віддають перевагу закордонним навчально-методичним комплексам (НМК) з ІМ. Попри те, що такі НМК останніх років видання оснащені он-лайн підтримкою, зокрема пропонують власну віртуальну платформу, в них відсутня спрямованість на підготовку перекладачів. Керуючись тим, що рівень сформованості АКК майбутніх перекладачів зумовлює їх розвиток як фахівця й успішність процесу опанування усного і письмового перекладу, ми підтримуємо концепцію Л.М. Черноватого щодо застосування таких методів, які забезпечують присутність обох мов в освітньому процесі, зокрема української й АМ як першої ІМ (Черноватий, 2013, с. 211). Як свідчить наш досвід навчання АМ і практики перекладу з АМ, рівень володіння студентами не тільки ІМ, а й українською мовою залишають бажати кращого. Отже, в СР студентів з АМ з перших днів навчання в ЗВО необхідною є наявність двомовних вправ, що не забезпечують закордонні НМК. Дотримання такої вимоги, на нашу думку, вбачаємо в розробленні вправ з комп'ютерною підтримкою, які студент виконує на зручному для нього телекомунікаційному пристрої.

Слідом за Т.М. Каменєвою (Каменєва Т. М., 2009, с. 45), обираючи он-лайновий сервіс, який забезпечує організацію СР майбутніх перекладачів з АМ, ми керувались такими вимогами: по-перше, викладач є консультантом-координатором, а не просто джерелом передачі знань; по-друге, СР студента є активним процесом пізнання, спрямованим на конструювання власного знання. Додатковою вимогою, як було зазначено вище, є можливість опрацювання навчального матеріалу на смартфоні / комунікаторі. З-поміж вільно доступних безкоштовних сервісів, на нашу думку, висунутим вимогам відповідає Google Classroom і пропоновані Google додатки.

Для забезпечення доступу до Google Classroom цей безкоштовний додаток встановлюється на смартфоні, а для тих, хто працює на персональному комп'ютері за наявності акаунту Google, поштової скриньки Gmail, в цьому немає потреби.

З-поміж можливостей сервісу Google Classroom для організації СР майбутніх перекладачів з АМ акцентуємо на можливості зберігання значного обсягу навчальних матеріалів з використання хмарної технології, тобто вся інформація зберігається на віртуальному диску; можливість приєднання джерел інформації за їхніми гіперпосиланнями; можливість отримання студентом он-лайн консультації від викладача або академічної групи.

До переваг сервісу Google Classroom для організації СР майбутніх перекладачів з АМ віднесемо гнучкість алгоритму подання матеріалу: що, як, скільки разів і кому призначати, обирає адміністратор-викладач; наявність зворотного зв'язку з сервісом; автоматичний збір, аналіз й обробка кількісних показників, рейтингових балів, оцінок студентів за виконані завдання; конфіденційність результатів виконаної студентом роботи; високий рівень інтерактивності навчання.

Визначальною характеристикою сервісу є миттєвий зв'язок з групою. Викладач публікує повідомлення, завдання, матеріал тощо, на смартфоні, планшеті, електронною поштою студент

миттєво або в зазначений час отримує повідомлення. Завдання можна надіслати окремим студентам, їхній групі, що уможливує індивідуалізацію СР. Студент відправляє виконане завдання в клас, а після перевірки, рецензування й оцінювання викладач повертає роботу, про що також повідомляється. Під час роботи в Google Classroom студент може отримати консультацію викладача в груповому чаті або безпосередньо надсилає викладачеві запитання чи коментар до завдання.

Відкривши *Клас дисципліни*, студент обирає одну із трьох вкладок: *Потік*, *Завдання*, *Користувачі*. В *Потоці* в зворотному хронологічному порядку, від останнього до першого, розміщено навчальні матеріали, завдання, повідомлення тощо; в *Завданнях* – вправи за темами. Доступ до вправ можливий також із *Потоку*. *Користувачі* є списком усіх, хто має доступ до матеріалів дисципліни: викладач й одногрупники.

Створюючи електронну вправу в *Класі*, викладач має вибір опублікувати запитання, матеріал, цілу тему, нове завдання, що не суперечить повторному використанню вже розроблених або використовуваних в інших *Класах* матеріалів, надаючи посилання. *Завдання*, маючи таку структуру: назва, опис, максимальний бал за виконання, термін здавання, тема, не передбачають активацію викладачем усіх полів *Завдання*. Так, якщо додати суто тренувальну, додаткову, ознайомлювальну або ж без оцінки вправу, то студент після її виконання позначає її як виконану, а викладач отримує про це повідомлення. Гнучкість сервісу дає змогу додавати завдання до тем і після їх вивчення з встановленням терміну його здавання. Наприклад, розв'язати кросворд за першою темою в кінці семестру. Це завдання є закріпленим за відповідною темою, а термін виконання зазначено в межах указаних дат.

Додатки пакету Google акаунт дають змогу розширити можливості сервісу Google Classroom. Попри те, що оновлена версія уможливує створення завдання з вбудованим в нього тестом, для укладання опитувань, тестів різного формату використовується додаток Google Form.

Однією з проблем СР є те, що не в усіх студентів достатньо сформована англійська мовна компетентність, і за безпосередньої участі викладача успішне безпомилкове виконання вправ є неможливим. Однак викладач може розробити за допомогою відповідного конструктора, наприклад Learning Apps (LearningApps.org), електронні вправи, в ключах яких закладено чіткі коректні відповіді. Більшість подібних конструкторів надають користувачеві обмежений пакет безкоштовних послуг, а на сайті цього сервісу для укладання вправ, завдань, ігор викладач має лише зареєструватись. Learning Apps оснащено багатьма мовами, зокрема українською. Однією з переваг цього конструктора є можливість створення “навчального класу”, тек з окремих дисциплін або добірки тематичних вправ тощо. Тобто викладач організує СР студента з АМ, використовуючи опції створення класу, що уможливує як моніторинг навчальних досягнень студентів, так і опосередковане керування освітнім процесом. Попри те, що сервіс забезпечений готовими шаблонами вправ, викладач може не тільки ознайомитись і працювати зі вже створеними, а й розробити власні вправи з тими опціями й додатками, які є необхідними. Кожна вправа кодується, має гіперпосилання й QR код, використовуючи які, майбутній перекладач може відкрити вправу на будь-якому пристрої. Окрім зв'язку з Інтернетом, виконання таких вправ на смартфоні не потребує встановлення спеціальних програмованих додатків.

Переважає більшість шаблонів передбачає безпомилкове виконання вправи, що забезпечується підказками-інструкціями, повідомленнями-відповідями на дії користувача тощо. Тобто відсутність безпосереднього контролю й корекції з боку одногрупників, викладача, а також конфіденційність результатів виконання створюють сприятливі умови для розвитку здатності студента до саморефлексії, самокорекції, цілепокладання щодо подальших дій. Унаслідок самооцінки студента не зазнає згубного психологічного впливу, а спонукає його до вибору власних стратегій досягнення позитивного результату. В такий спосіб освітня автономія майбутніх перекладачів розвивається передусім з позиції гуманізації процесу формування АКК під час СР.

Усі розроблені вправи Learning Apps мають гіперпосилання, тому їх можна розмістити в Google Classroom. Різноманітність вправ, а також можливість вибірково призначати їх для виконання окремими студентами, дають викладачеві змогу розробляти індивідуальну траєкторію учіння кожного студента, спостерігати й аналізувати його ефективність, здійснювати моніторинг навчальних досягнень. Отже, он-лайн сервіс Google Classroom застосовується в СР студента з АМ як інтерактивний індивідуальний тренінг, що значно підвищує ефективність використання навчального часу.

Організація СР майбутніх перекладачів з АМ у навчальному середовищі Google Classroom передбачає пов'язування навчальних матеріалів гіперпосиланнями або їх безпосереднім розміщенням у теці курсу на віртуальному диску. Структура навігації зумовлюється як темами, так і термінами виконання завдань, встановленими викладачем. Отже, гнучкість системного продукту уможливорює як розроблення авторського навчального курсу, так і диференціацію й індивідуалізацію СР студентів, які необмежені у виборі темпу учіння, послідовності опрацювання інформації й виконання вправ.

Потенціал Google Classroom дає змогу поєднувати інформацію з різних джерел у будь-якому форматі. Так, тестове завдання може супроводжуватись відео- й аудіофайлами з інтернету чи колекції викладача. Додатки Google пропонують конструктори для розроблення графіків, анімації, малюнків, інтелектуальних карт тощо, які сприяють інформаційній яскравій насиченості завдань.

Висновки і перспективи подальших наукових розвідок. Таким чином, завдяки гнучким можливостям сервіс Google Classroom слугує одним із доцільних й ефективних он-лайн засобів організації СР студентів з АМ. Його дидактичний потенціал і потенціал конструктора електронних вправ Learning Apps уможливорює організацію викладачем ефективної СР з АМ студентів першого курсу, які опановують фах перекладача. Перспектива подальших досліджень полягає в розробленні моделі їх навчання з використанням розглянутих он-лайн сервісів та електронних вправ і навчальних матеріалів, які забезпечують її ефективність.

ЛІТЕРАТУРА

- Бігич, О. Б., Волошинова, М. М., Мацнева, О. А., Руснак, Д. А., Метьолкіна, О. М., Окопна, Я. В., Коробейнікова, Т. І. (2012). *Електронні засоби навчання іноземних мов студентів: досвід розробки й апробації: колективна монографія*. Київ, Україна: КНЛУ.
- Коваль, Т. І., Асоянц, П. Г., Каменєва, Т. М., Майєр, Н. В., Синкоп, О. С., Стрілець, В. В., Чуфарлічева, А. Ю. (2012). *Інформаційно-комунікаційні технології в навчальних закладах для професійного спілкування: колективна монографія*. Київ, Україна: КНЛУ.
- Каменєва, Т. М. (2009). *Методика навчання майбутніх менеджерів ділового писемного спілкування англійською мовою з використанням електронного підручника* (Кандидатська дисертація). Київ, Київський національний лінгвістичний університет, Київ, Україна.
- Мартиненко, О. Є. (2018). Дистанційне навчання майбутніх перекладачів англійської мови аудіювання. *Вісник Київського національного університету. Серія: Педагогіка та психологія*, 29, 113-119.
- Черноватий, Л. М. (2013). *Методика викладання перекладу як спеціальності*. Вінниця, Україна: Нова книга.

REFERENCES

- Bigych, O. B., Voloshinova, M. M., Matsneva, O. A., Rusnak, D. A., Met'olkina, O. M., Okopna, Ya. V., Korobejnikova, T. I. (2012). *Elektronni zasobi navchannya inozemnikh mov studentiv: dosvid rozrobki j aprobatsii: kolektivna monografiya*. Kiiv, Ukraina: KNLU.
- Koval T. I., Asoiants P. H., Kamenieva T. M., Maiier N. V., Synekor O. S., Strilets V. V., Chufarlicheva A. Yu. (2012). *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v navchalnykh zakladakh dlia profesiinoho spilkuvannia: kolektivna monohrafiia*. Kyiv, Ukraina: KNLU.

- Kamenieva T. M. (2009). *Metodyka navchannia maibutnikh menedzheriv dilovoho pysemnoho spilkuvannia anhliiskoiu movoiu z vykorystanniam elektronnoho pidruchnyka (Kandydatska dysertatsiia)*. Kyiv, Kyivskiy natsionalnyi linhvistychnyi universytet, Kyiv, Ukraina.
- Martynenko O. Ie. (2018). Dystantsiine navchannia maibutnikh perekladachiv anhlovnoho audiiuvannia. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pedagogika ta psykholohiia*, 29, 113-119.
- Chernovatij, L. M. (2013). *Metodyka vikladannya perekladu yak spetsial'nosti*. Vinnitsya, Ukraina: Nova kniga.